

Erkel Ferenc Bánk bán című operájának ünnepi előadásával ma este kezdődik a szabadtéri játékok tizedik, jubileumi évadja. Képünkön a látványos előadás egyik monumentális jelenete.

A tizedik nyár

Mindannyian emlékszünk még arra az első, felejthetetlen nyárra, 1959. július–augusztusra, amikor hűs esztendő szünet után a város és az ország lelkes, izgatott, reménykedő várakozásától kísérve a szegedi Dóm előtt újrakezdődtek a nagy hírű szabadtéri játékok. Megvalósul-e majd mindaz, amit ez a nagy vállalkozás hordozni és képviselni kívánt, a magasszínvonalú népművelés, a béke és a népek barátságának országhatárokon is túljáró erejű hirdetése? — ezek a kérdések álltak akkor, tíz esztendővel ezelőtt az érdeklődés középpontjában. Aztán jöttek az új esztendők és szinte észre se vettük, most, az idei évvel, jubileumhoz érkezünk: tíz esztendő a szegedi szabadtéri.

Számadásra, összefoglalásra, az eredmények értékelésére a játékok minden éve alkalmat adott. Most azonban a tizedik év küszöbén eredményekkel magukat az alapelveket kell szembesítenünk. Sikerült-e az elmúlt tíz év alatt megvalósítanunk mind azt, amit az elindulás kor feladatnak tűztünk ki? A kérdésre mindenféle önelégültség és beképzeltség nélkül határozott igennel felelhetünk. A játékok vezetőinek, a művészeknek, a társadalmi szerveknek a lakosság odaadó támogatásával végzett fáradtságos és áldozatos munkája meghozta a várt eredményt. Sikerült a játékokat páratlan hatású és eredményű népművelési fórummá, a népek barátságának és a béke gondolatának hangoszavú hirdetőjévé fejleszteni. Egyetlen számot csak nem is ennek bizonyítására, inkább csak érzékeltetésére: az előadásokat az elmúlt 9 évben közel 800 ezer néző — közöttük több tízezer külföldi — látta, s nem kevesen olyanok, akik ezen a színpadon találkoztak először — egyebek között — a magyar és a külföldi operairodalom remekeivel.

Szeged büszke lehet a nyári fesztiválra. S mégis most, a számadás nyugodt megelégedettségének tudatában a jövő még magasabbra vezető útjait kell keresnünk. Bármilyen imponálóan szépek is ugyanis az első tíz év eredményei, magától értődik, hogy a feladat nem ezeknek a sikereknek a megmerevítése, konzerválása, hanem az új meghódítandó csúcok keresése. Az első tíz év az alap, a fundamentum arra, hogy még többre törekedve nekivágjunk a nagyobb feladatoknak.

ÖKRÖS LÁSZLÓ

A címszereplő:

Simándy József

Nem feszélyezett ember. Kellemes csevegő-társalgó, nyoma sincs benne a művészetben merengők hamis pátozának. Mostanában keveset hallani felőle, pedig az elmúlt évadot végigénekelte az Operában. Ő az állandó, stabil ember, akire mindig, mindenkor lehet számítani. Semmi kilengés, semmi magamutogatás, semmi feltűnéskeltés. A napi hírek, érdekességek izgalmanak nem tárgya Simándy József művészete. Viatathatatlannul nagy, értékes művészete. Egyszerűen tudomásul vesszük, hogy kimagasló teljesítményt nyújt.

Szegeden sem első vendég — innen indult 1945 szeptemberében, a színházból. A Carmen tenorszerzője ugrott be, s emlékezetes bemutatkozását töretlen ívű karrier követte. Don Josef azóta 115-ször énekelte, többször, mint egyébként is gazdag repertoárjának más szerepeit. A Bánkot közel százszor. Első szava Vaszy Viktoré:

— Hálával tartozom nemcsak egykori igazgatónak, hanem mint muzsikusként is. Az operaművészet nem merül ki az énektudásban, amit hozzá kell tenni, Vaszy Viktortól tanultam.

— Tudomásom szerint baritonistaként indult.

— Csak szerettem volna. De tanárnőm, Posszert Emilia váltig állította: tenorista leszek. Neki volt igaza.

— A felújított szegedi fesztivál első címszerepét énekelte.

— Még 1955-ben egy zeneakadémiai koncerten találkoztam Vaszy Viktorral. Megkérdezte, mit szólnék, ha újra előadásokat vennék a Dóm elé. Egyetértettünk. Négy évvel később

újra összefutottunk Pesten, s emlékeztetett korábbi beszélgetésünkre. „Hunyadi Lászlót szántuk neked” — mondta, s mivel a szerepet nem ismertem, aggályoskodtam. „Megtanulod” — jelentette ki ellentmondást nem tűrő hangon, s mit tehettem egyebet, megtanultam.

— Csak a szabadtérre. Színházban hosszú évek óta nem hallottuk.

— Oka egyszerű: nem hívnak. Utoljára 1953 őszén Paulusz Elemér dirigálásával énekeltem itt, megint Carment.

— Őt esztendeje forró pillanatokban segítette ki a „szabadtéri Trubadúr”. — Műsor szerint a Brankovics György egyik tenorszólamát énekeltem, ám a Trubadúr címszerepére szerződött Bruno Prevedi megbetegedett. Délután strandról hívtak az igazgatóságra, s közölték a ténnyt; más megoldás nincs. S noha majd két éve nem énekeltem Manricót — váltaltam. Aznap este, mikor Erkel operájában léptem színpadra, feleségem egy bejáratos kocsival döcögött fel Pestre, hajnalra itt volt a kottával, s reggel hozzáfogtam a memorizáláshoz.

— Modern művet alig énekel. Evekkel ezelőtt a Kádár Kata című Hajdú operában hallottuk. Ez minden?

— Igen. Meggyőződése, hogy az úgynevezett hagyományos opera jövőjét nem fenyegetik a modern kompozíciók. A művészi irányzatok, bármilyen elképesztő szélsőségekre ragadtatnak, bizonyos idő után visszafordulnak ahhoz a rendhez, harmóniához, ahonnan indultak. Persze fiatal generációk az évek során egyre

formálódó, alakuló ízlésirányzatokat fogadnak magukénak, s így a zene fejlődése is a korszerűségnek megfelelően történik. Bartók művészete például a mai iskolás gyerekek fülének már nem olyan idegen, mint három-négy évtizede volt.

Végül még egy kérdést:

— Sajátos színű tenorhangja Mozart operákra éppoly alkalmas, mint Verdi, vagy Wagner hősök ideális megszemélyesítőjének. Vajon találkozott-e nem mindennapi művészi pályája során szereppel, amit visszaadott?

— Egyetlen ilyen volt: a mantuai herceg.

Nikolényi István

Sifis József felvétele

Gertrúd (Komlóssy Erzsébet) és Bánk bán (Simándy József)

Karmester:

Koródi András

Széles mozgáskészlettel szinte átöleli a teret. Átöleli, s megújuló öleléseivel életre kelti. Tőle él, miatta zeng most minden. Így csak az tud vezényelni, aki már nagyon régen és nagyon mélyen magáénak érzi a rábízott muzsikát.

— Mióta is? — Jó húsz éve dirigálom már a Bánk bánt — mondja a főpróba — szerencsére hosszú — szünetében a játékok idején nyitó-premierjének dirigense, Koródi András.

— Szegeden viszont most vezényli először.

— Igen. A szegedi fesztivál a Hány-t dirigáltam 62-ben és a Brankovicsot 63-ban. A szabadtéri Bánk így tényleg újdonság nekem. Szívesen, nagyon szívesen vállalt újdonság!

Koródi András mögött nehéz színházi évad áll. Sokat dolgozott a pesti Operában, és sokat másik kedves „munkahelyén”, a Zeneakadémián is.

— Az Operában legszebb feladatam a Nürnbergi mesterdalnokok felújítása volt, az akadémián pedig három karmester-tanítványomat diplomáztattam. Ez is igen sok energiát követelt!

— Szeged után?

— Szombathely következik. Az immár szintén hagyományos Isis-ünnepekre utazom, ahol a Varázsfuval és Cluck Iphigenia a tarusok földjén című operáját adjuk elő.

— További feladatokat?

— Vannak bőségesen! Ősszel, a szezon elején kezdődnek a Budapesti Zenei Hetek — ez a sorozat minden magyar muzsikusként komoly erőpróbát jelent. Majd az Opera új Wagner-sorozatának előkészítése lesz a munkám. „Első számú” komponistám, Mozart mellett így a másik zenész-óriáshoz is még közelebb kerülök... Tervezzük aztán a Don Carlos felfrissítését,

Verdi eredeti elképzelései szerint, s mint koncert-dirigens valószínűleg elutazom Romániába is, ahol a Filharmoniai Társaság élén adok majd — Bukarestben, Brassóban — Kovács Dénes hegedűművésszel hangversenyeket. A tervek szerint novemberben viszonzozzuk majd a berlini opera közelgő vendégjátékát — ez ugyancsak

szívesen vállalt erőpróba lesz. Akárcsak az a hosszabbnak ígérkező kubai turné, amelyen szintén Kovács Dénessel adunk közös hangversenyeket, s amelynek végén — remélem — bemutatjuk majd Bartók Kékszakállját.

— Szép, gazdag évad lesz!

— Az illet szeretem, azért is vállalom...

Akác László

Gorka Livia kiállítása

Aki Szeged képzőművészeti életének fejlődését figyelemmel kíséri, tapasztalhatja, hogy Tisza-parti városunkban a festészeti, szobrászati és grafikai tárlatokon kívül, az iparművészeti kiállítások is egyre sürűbben helyet kapnak. Ezek létrehozásában elsősorban a Képcsarnok Vállalatot illeti az elismerés, amely — függetlenül az évközi lakáskultúra-kiállításaitól — a szabadtéri játékok idején immár hagyományosan egy-egy reprezentatív iparművészeti bemutatót rendez. Külön érdeme a Képcsarnoknak, hogy mint mások, ez alkalommal is a szakterület egyik kiválóságának, jelenleg Gorka Livia Munkácsy-díjas kerámiakészítőjének — alkotásait tárja tegnap megnyitott kiállításán a külföldiek-től egyre inkább benépesülő helyi közönség elé.

Gorka Livia Szegeden szereplő más-más alakzatú és változatos koloritú műveiből a természetadta formák és színek sugallatát érezhetjük, melyek hamvas mesterkeltlenségükkel felkeltik a mai kor emberében az őstermesztet utáni nosztalgikus vágyakozást. Ezek az idő, a környezet és fajok alkotta alapformákat követő samottból égetett, oxidokkal dekorált tárgyak és madárfigurák anyagukban olyasféle hatást keltenek, mint a kissé erdes felületű, játékos érezetű geológikus kőzetek, melyek formájukban néha különféle magok vagy érdekes potrohú állatkák alakjaihoz hasonlatosak. Gorka Livia prehisztórikus ihletű műveiből a civilizáció szelétől való érintetlenséget érezzük sugározni, melyek mintegy újra-variánsok a természeti népek barbárnak ható, számunkra rég tovatűnt harmonikus világát. Az Eden-költészetét derengve megjelenítő alkotásai a szemnek s a léleknek tetsző gyönyörködésen felül megindítják bennünk azt a felismerést, hogy a modern ember, ha nem vigyáz, éppen az agyontechnicizált életformája miatt veszítheti el kapcsolatát a testi és szellemi megújulást nyújtó természettel.

Szelesi Zoltán

Eseménynaptár

SZOMBAT

Déli 12 óra. 1967 legszebb könyvei. Kiállítás a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában. Megnyitja dr. P. Brestyánszky Ilona, a könyvművészeti és grafikai gyűjtemény vezetője. Este fél 8. Nyitólőadás a szabadtéri színpadon. Erkel Ferenc: Bánk bán. Rendező: Szinetár Miklós és Félix László. Vezényel: Koródi András.

VASÁRNAP

Délelőtt 9 óra. Az V. pedagógiai nyári egyetem ünnepélyes megnyitása az Ady téri egyetem nagy előadótermében. Az ünnepségen dr. Márta Ferenc egyetemi tanár, a József Attila Tudományegyetem rektora mond beszédet. Szeged város nevében a hallgatókat Papp Gyula, a városi tanács vb elnökhelyettese köszönti.

Déli fél 1. Iparművészeti kiállítás a Tömörkény Gimnáziumban az iparművészeti főiskola hallgatóinak diploma-munkáiból. Megnyitót mond dr. Pogány Frigyes, a főiskola igazgatója. Este fél 8. Csajkovszkij: A hatyúk tava. Bemutató a rigai balett előadásában a szabadtéri színpadon. Rendező Elena Tangieva-Birnyek és Irena Sztrod. Vezényel: Janisz Hunhen.

HÉTFŐ

Este 8 óra: Slágerhullám. Könnyűzenei hangverseny a szabadtéri színpadon.

SZOMBAT,
1968. JÚLIUS 20.

DEL-MAGYARORSZÁG 5